

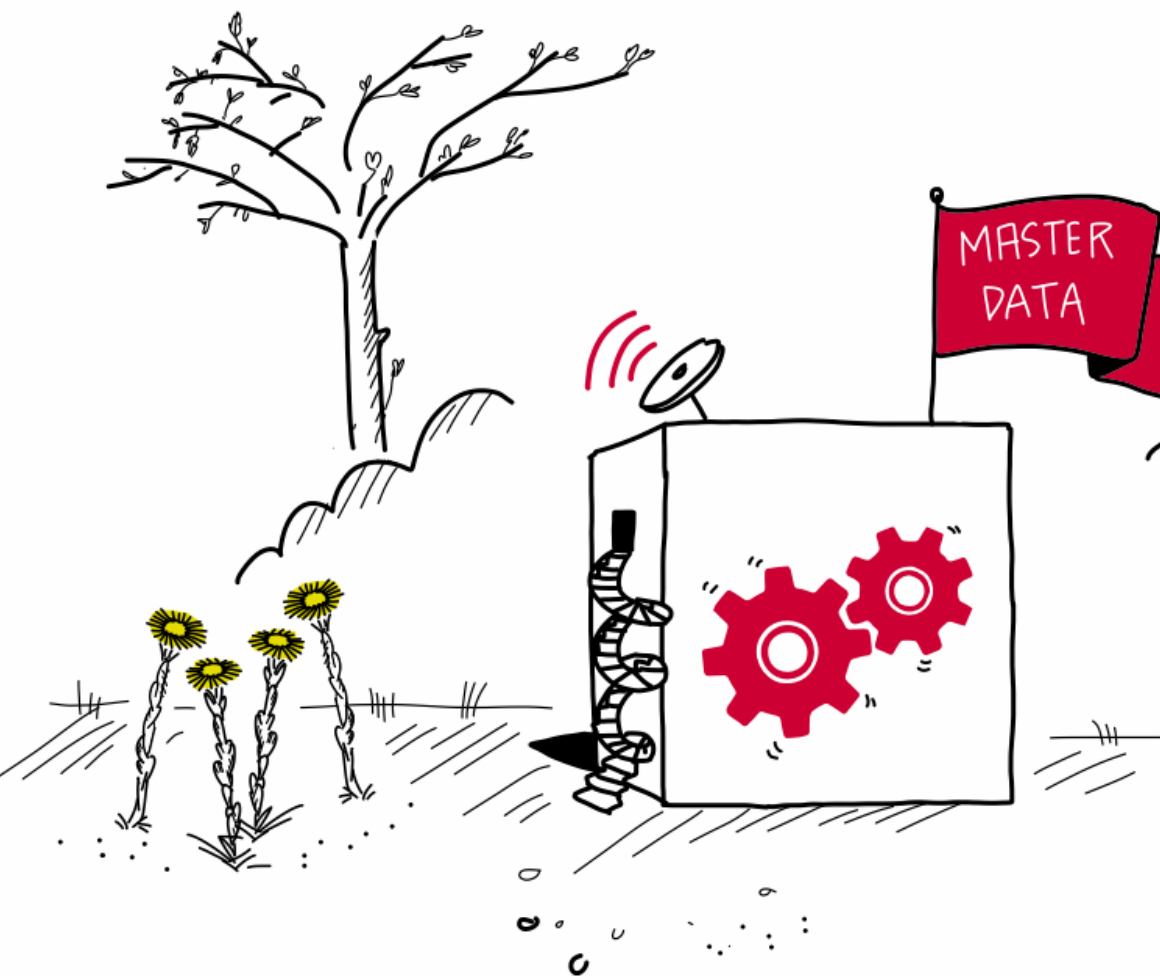
15.1.2021

Esa Pietarinen

Datahub- teemawebinaari

Runbook – toimialan tekninen
käyttöönottosuunnitelma v1.2

FINGRID
Datahub

15.1.2021

Esa Pietarinen

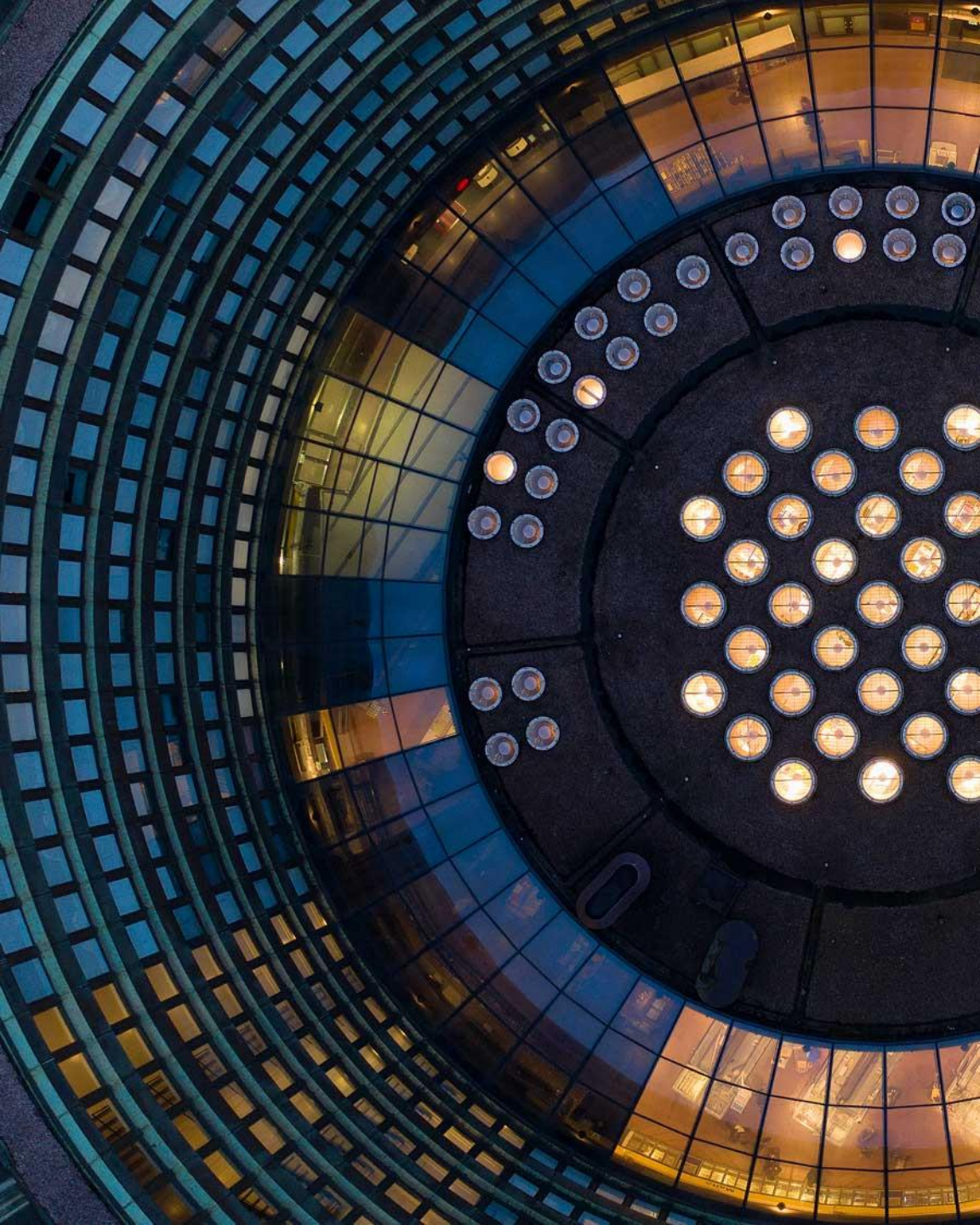
Puhujana:

Esa
Pietarinen

FINGRID
Datahub

15.1.2021

Esa Pietarinen

Agenda:

- Käyttöönoton kenraaliharjoitus
- Profiilikohteiden käsittely käyttöönotossa ja muita tarkennukset
- Katsaus vuoteen 2021

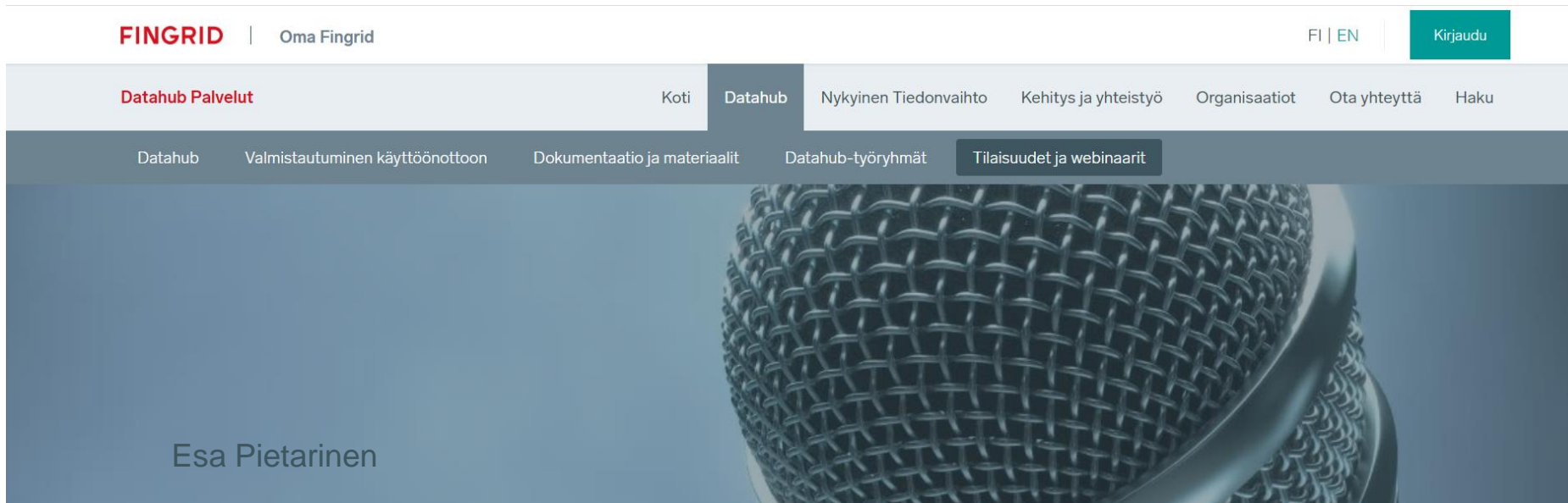
Tavoite:

- Ohjeistaa valmistautumaan käyttöönottoon ja käyttöönoton kenraaliharjoitukseen

FINGRID
Datahub

Webinaarin eteneminen

- Kysymyksiä voi esittää koko webinaarin ajan kysymys-työkalun kautta
  - Vastaamme kysymyksiin mahdollisuuksien mukaan webinaarin lopussa ja tarvittaessa kysymyksiin vastataan kirjallisesti tallenteen toimituksen yhteydessä
- Voit esittää kysymyksiä datahub-projektille myös tukipalvelumme kautta: support.datahub.fi
- Webinaarin tallenne ja esitysmateriaali julkaistaan [Datahub Palvelut](#) –portaaliin

Muistutus: Mikä on Runbook?

ks. Webinaaritalenne
13.3.2020

- Runbook (eli tekninen käyttöönottosuunnitelma) kuvaa datahubin käyttöönottoon liittyvät **koko toimialalle yhteiset** työvaiheet ja yksityiskohtaiset toimenpiteet jakeluverkonhaltijan, myyjän ja Fingridin/Titan/datahubin näkökulmasta.
- Runbook tarkoittaa Käyttöönottosuunnitelmaa yksityiskohtaisemmalle ja teknisemmälle tasolle.
- Runbook-työssä on myös löydetty paljon teknisiä ja liiketoiminnallisia asioita, jotka **sekä järjestelmätoimittajien että markkinaosapuolten** tulee ottaa huomioon onnistuneen käyttöönoton takaamiseksi.

TEHTÄVÄ	Vaihe	Aloitus	Määräaika	Vastuu
Myyjä lopettaa sisäänmuuttokohteeseen liittyvien Z03[14]-sanomien lähettämisen	1		-14	Myyjät
Jakeluverkonhaltijat lopettavat uusien Z03[14]-sanomien käsittelyn	1	-14	0	JVH
Myyjä ohjaa uudet uuden myyjän poismuuttoilmoitukset puskuriin.	1	-14	0	Myyjät
Myyjä lopettaa sisäänmuuttokohteeseen liittyvien Z08[14]-sanomien lähettämisen	1		-14	Myyjät
Jakeluverkonhaltijat lopettavat uusien Z08[14]-sanomien käsittelyn	1	-14	0	JVH
Varmista etteivät asiakkaan muuttoon liittyvät puskuroidut tapahtumat mene	1	-14	0	Myyjät
Keskeneräisten PRODAT-prosessien valvonta ja raportointi	1	-14	-14	JVH + myyjät
Nykyinen myyjä lopettaa myyjänvaihtoon liittyvien Z08[1]-sanomien lähetyksen	1		-13	Myyjät

Tänään käsiteltävät osiot Runbookista

Määritelmät	5	12 Tasevirheiden käsittely	49
1 Johdanto.....	9	13 Yhteyksien varmistaminen	50
2 Käyttöönoton tekniset tavoitteet.....	12	14 Rollback ja Point-of-no-Return.....	51
3 Käyttöönoton vaiheistus.....	14	15 Käyttöönoton tarkistusraportit.....	61
4 Markkinaprosessien siirtymä	18	16 Testaus- ja harjoitussuunnitelma	65
5 Vaiheittainen PRODAT-prosessien alasajo ja puskureiden käyttöönotto.....	19	17 Profiilikohteiden käsittely	69
6 Perustietojen tietokonversio	25	18 Kenraaliharjoitussuunnitelma	70
7 Datahubin tietolatauksen aikaiset toimenpiteet	28	19 Jatkoselvitettävät asiat	84
8 Puskurien purku datahubiin	31		
9 Mittaustietojen lataukset.....	39		
10 Muutoshetken toimenpiteet ja jälkitoimenpiteet.....	47		
11 Taseselvitysprosessit	48		

Runbook-työryhmä

- Esa Pietarinen, Fingrid Datahub Oy
- Jari Arve, Sallilan Energiapalvelut Oy
- Pia Aaltonen, Fortum Asiakaspalvelu Oy
- Jarmo Karjala, Fortum Oyj
- Anne Mankki, Caruna Oy (vuoden 2020 loppuun)
- Anni Vainionkulma Caruna Oy (vuoden 2021 alusta)
- Teemu Kokki, Hansen Technologies Finland Oy
- Antti Järvinen, Enerim Oy
- Jani Pasanen, TietoEVERY Oyj
- Karri Kulmala, Solteq Oyj
- Heikki Sivonen, CGI Suomi Oy
- Juha Leinonen, AFRY Management Consulting Oy
- Työryhmä tekee yhteistyötä myös Käyttöönotto-ryhmän kanssa

Käyttöönoton kenraaliharjoitus

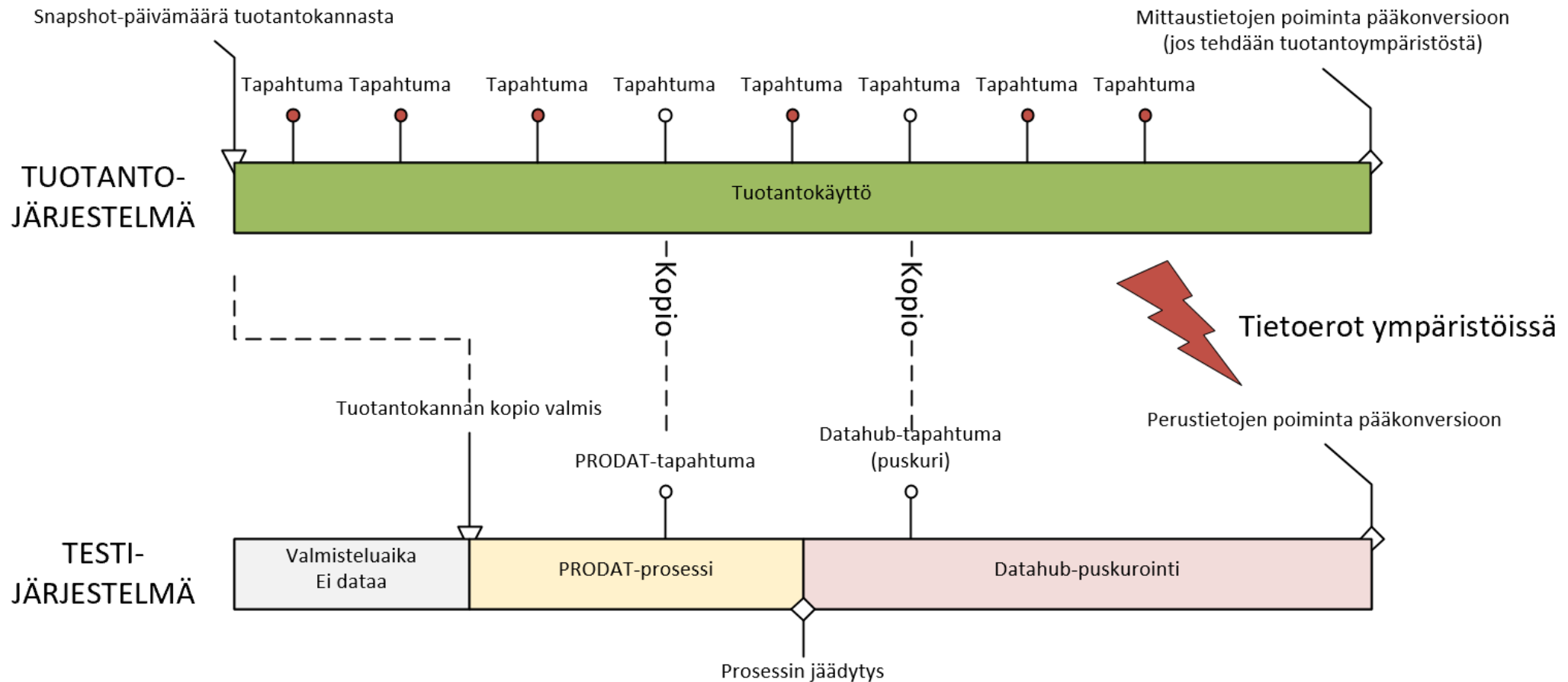

Mistä on kyse?

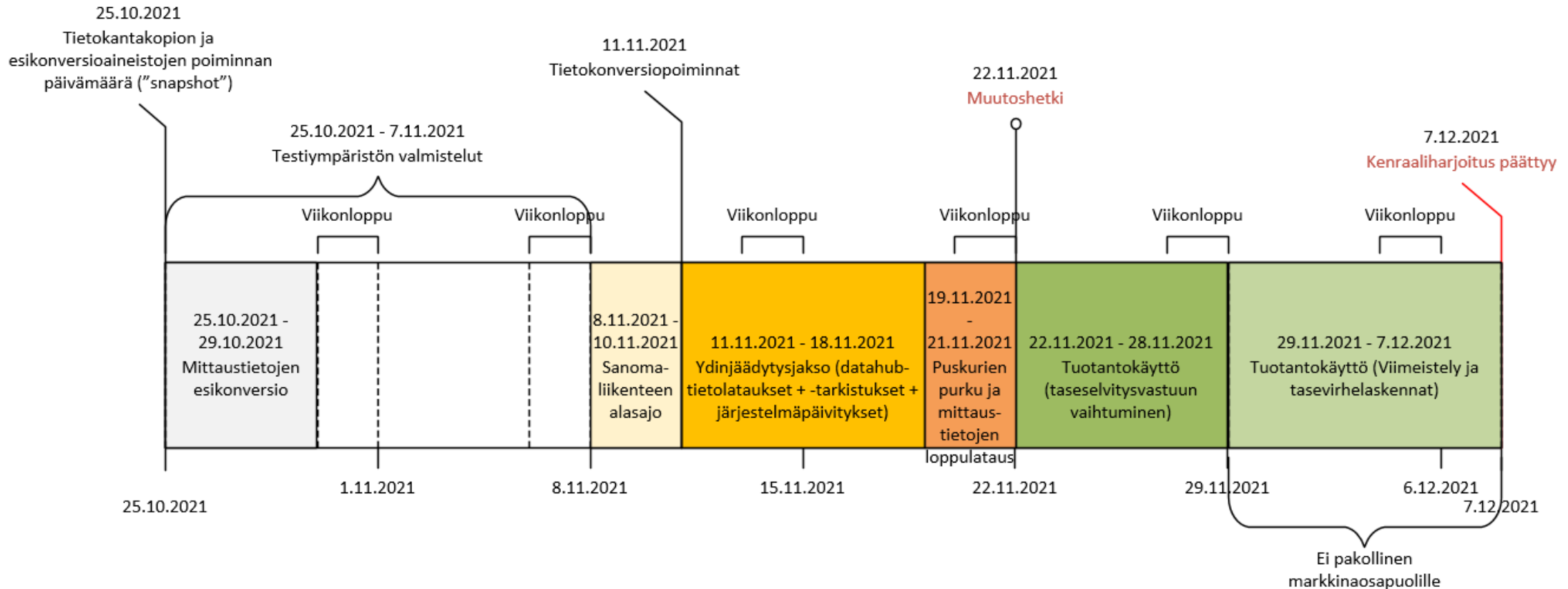
- Alan toimijoiden ja datahubin käyttöönottovalmiuden varmistaminen yhdessä koko toimialan kanssa

Ainutlaatuinen mahdollisuus varmistaa kunkin osapuolen toiminnan jatkuvuus tuotannollisessa datahubin käyttöönotossa

Järjestelyt

Kenraaliharjoituksen aikataulu

Huom! Testijärjestelmässä ei tule tehdä kenraaliharjoituksen onnistumista vaarantavaa muuta testausta harjoituksen aikana

Markkinaprosessien käyttötapaukset

Tapahtumien
puskurointi

Mittaustietojen
loppulataus sekä
toimitus ja välitys

Laskutusprosessin
validointi (yks.
käyttöpaikat)

Ydinjäädytysjakson
”sähköpostiprosessit”
(mm. muutot)

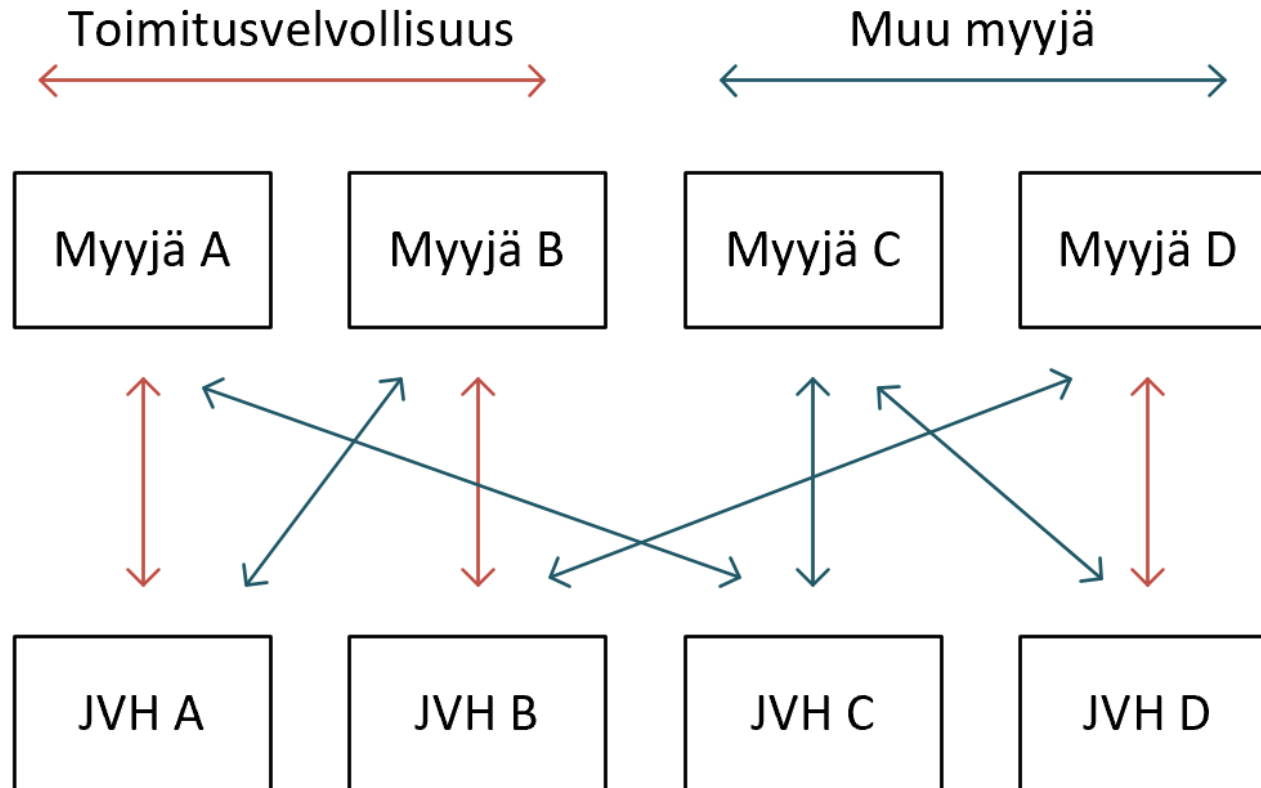
Datahub-operaattorin
suorittamat
korjaukset

Datahubin
taseselvitys- &
tasevirhelaskenta

Käyttönoton
erikoistapaukset

Fingrid laatii esimerkinomaiset käyttötapauskuvaukset osapuolten käytettäväksi

Harjoituksen koordinointi

PÄÄTAVOITE

- Käyttötapausten käsittelyn sujuvoittaminen ja virheiden selvitys

Tiedonvaihto muidenkin osapuolten välillä on sallittua!

Onnistumisen mittarit (datahub & osapuolet)

Tietojen laatu

- Tietokonversio / Titan raportointi
- Taseselvitystulosten vertailu (datahub vs. JVH)

Käytöönnoton tehtävien suoritus

- Käytöönnoton seurantatyökalu
- Tehtävien suoritus onnistuneesti **määräajassa** (kenraalin Runbook)

Markkina-prosessien suoritus

- Puskurien purun onnistuminen
- Muut prosessit/käyttötapaukset
- Onnistuneiden prosessien lukumäärä
- Arviot kokonaismääristä osapuolilta vertailukohdaksi (tuot. käyttöönotto vs. kenraalin tapahtumat)

Poikkeamat - Mittaustietojen esikonversio

Ei poikkeuksia

Poiminnot suoritetaan
tuotantoympäristöistä

- Poiminnot ajoitetaan mahdollisimman tarkasti tuotantokantakopion ottamisen ajanhetkelle

Poikkeamat - Sanomaliikenteen alasajo

Ei PRODAT-sanomaliikennettä osapuolten välillä

- Mahdollisuus esim. kopioida vastaanotettuja PRODAT-sanomia tuotannosta testijärjestelmään tai sopia prosessien käsittelystä vastaosapuolen kanssa
- PRODAT-lähetysten/prosessien päättämisen simulointi omassa testijärjestelmässä

Olennaisinta datahub-puskurien käyttöönoton harjoittelu

- Tuotantokopion mukana tulevia keskeneräisiä tapahtumia voi myös puskuroida.

Lyhennetty pituus (virallisesti 3 päivää, 8.-10.11.)

- Aloittaa voi heti, kun testijärjestelmä on valmisteltu ennen 8.11.
- Tarvittaessa osapuoli voi omassa järjestelmässään simuloida prosessien jäädytystä poikkeavilla määrääjoilla

Poikkeamat – Tietokonversiot

Perustiedot poimitaan **testijärjestelmästä** simuloidun sanomaliikenteen alasajon jälkeen

Mittaustiedot poimitaan joko testi- tai tuotantoympäristöstä kyvykkyyden ja omien tarpeiden mukaan

- Tuotantojärjestelmää käytettäessä tulee huomioida, että testiympäristöstä poimitut perustiedot eivät ole yhteneväiset.

Huom. Tuotantokantakopion mukana tulee keskeneräisiä prosesseja

- Keskeneräiset prosessit lisätään datahub-puskuriin tai jätetään kokonaan huomiotta harjoituksessa eikä poimita konversiossa.

Datahubin taseselvityksen tarkistuslaskennan tulokset eivät täsmää täysin JVH:n tuotantojärjestelmän laskentojen kanssa

- Kuitenkin oletus, että osan mittausaluekohtaisista myyjäsummista tulisi täsmätä tuotannon kanssa hyvinkin tarkkaan.

Poikkeamat – Ydinjäädytysjakson toimenpiteet

Tuotantotapahtumia (tuotantojärjestelmässä) ei tule pyrkiä rajoittamaan kenraaliharjoituksessa

- Huom. myyjänvaihtoja saa (tuotannossa) sopia asiakkaan kanssa ydinjäädytysjaksolla alkavaksi kenraaliharjoituksen aikana, mutta datahub hylkää kaikki ennen D+15 päivää alkavat sopimukset.

Tietokonversiossa ja muita havaittuja virheitä ei edellytetä korjattavaksi kaikilta osin

- On kuitenkin syytä harjoitella yleisempien ja kriittisimpien virheiden korjausta resurssien puitteissa.

Poikkeamat – Puskurien purku

Tapahtumamäärät eivät välttämättä vastaa tuotannollista käyttöönottoa

- Datahubin suorituskykyä voidaan arvioida vertaamalla kenraalissa toteutuneita tapahtumamääriä osapuolten arvioihin kokonaismäärästä.

Osapuolten testijärjestelmät todennäköisesti vähemmän suorituskykyisiä

Poikkeamat – Muutoshetken ja tuotantokäytön simulointi

Paino käyttöönottoprosessiin liittyvillä käyttötapauksilla

- Esim. tietokonversiolla tuotujen sopimusten peruutus ja laskutuksen siirtäminen ”datahub-aikasarjoihin” osapuolen järjestelmässä.

Verkkoyhtiöiden tulee ilmoittaa mittaustiedot ja ne välitetään myyjille

- Huom! Myyjät eivät voi viedä näitä tietoja mahdollisiin MTJ-tuotantojärjestelmiin (oikeat käyttöpaikat).

Jakeluverkonhaltijoilla ei rajapintaa eSett:n testijärjestelmään

Jakeluverkonhaltijat eivät lue profiilikohteiden mittareita muutoshetken yhteydessä

- Profilointia tulee harjoitella vähintään yksittäisille käyttöpaikoille

Datahubin taseselvityksen laskentatulokset eivät täsmää täysin JVH:n tuloksiin

Datahubin tasevirhelaskentatulokset ovat suppeat

Poikkeamat – Päätöksenteko käyttöönoton jatkamisesta

Kenraaliharjoituksessa kynnys harjoituksen keskeyttämiselle on korkeampi kuin varsinaisessa käyttöönotossa

- Yksittäisten tai useampien markkinaosapuolten epäonnistuminen harjoituksessa ei estä harjoituksen jatkamista muiden osapuolten osalta
- Kenraaliharjoitus keskeytetään esimerkiksi, jos harjoituksen aikana datahubissa ilmenee kriittisiä vikoja tai tietosuojan/-turvan todetaan oleellisella tavalla vaarantuneen.

Profiilikohteiden käsittely ja muita tarkennuksia

Profiilikohteiden käsittely

Verkkoyhtiöiden tulee varmistaa kyvykkyys mittaustietojen profilointiin hyvissä ajoin ennen käyttöönottoa

- Verkkoyhtiöiden tulee huomioida, että datahub ei voi suorittaa profiilikohteiden tasoituslaskentaa/tasevirhekorjausta muutoshetkeä edeltävälle ajalle, sillä datahubissa ei ole tarvittavia mittaushistoriatietoja näiltä osin.

- Markkinaosapuolten tulee valmistautua muuntamaan laskutus tuntiprofiiliin perustuvaksi profiilikohteiden osalta (ei-tuntimitatut kohteet).

- Myyjien tulee huomioida, että käsittely muuttuu kesken laskutuskautta (21.2.2021) ja että datahubiin ei tuoda helmikuun tuntitietoja muutoshetkeä edeltävältä ajalta.

- Markkinaosapuolten tulee huomioida muutos tarvittavin osin omissa asiakaspalveluissaan, kuten asiakasekstraneteissa.

Muita tarkennuksia

Ydinjäädytysjakson pituus on (virallisesti) 11 päivää

- Käytännössä laajamittainen datahub-tiedonvaihto alkaa puskurien purusta alkaen → n. 7-8 päivän täydellinen jäädytysjakso (pl. MSCONS)

Puskurien purun vaiheistusta päivitetty ”ei-kriittisten prosessien” osalta

Puskuroitu tapahtuma poistetaan tai datahubiin ilmoitetaan sekä puskuroitu ilmoitus ja vastaavan tapahtuman puskuroitu peruutus (suositus poistettu)

Ydinjäädytysjakson sähköposti-ilmoituksissa ei tule ilmoittaa henkilötunnusta eikä täten ole tarve käyttää suojattua sähköpostia

- Käyttöönotto työryhmältä tarkemmat ohjeet

Liian aikaisin suoritettu puskurien purku → ”Error 401 User Not Authorised”

Tietokonversion poimintasääntö 6 viikkoa **poimintahetkestä** (ei muutoshetkestä)

Käyttöönoton jatkovalmistelut

Kevät 2021

Kommentit ja kysymykset Datahub tukipalvelut – portaalin kautta

- Kommentit käsitellään ja otetaan huomioon Runbook 1.3 – versiossa

Ohjeistuksia
kenraaliharjoitukseen (sis.
koordinointi) sekä
onnistumisen kriteerit

Runbook 1.3 (4/2021) +
Webinaari

Omat runbook-
suunnitelmat valmiiksi
tuotannolliseen
koekäyttöön (kesäkuu
2021) mennessä!

Suunnitteilla yleistä
Runbook-koulutusta,
Toiveita?

Huhtikuu 2021: Runbook 1.3

Aihe	Tavoiteaika
Datahubin käyttöliittymän käyttäjien perustaminen tuotantokäyttöä varten kuvattu <u>Runbookiin</u>	1.4.2021 (versio 1.3)
Datahubin tuotantoympäristön asennuksen tarkka aikataulu määritetty	1.4.2021 (versio 1.3)
B2B-Tuotantoyhteyksien perustamisprosessin aikataulu kuvattu <u>Runbookiin</u> .	1.4.2021 (versio 1.3)
Toimeksiannolla toimivien palveluntarjoajien käsittely on kuvattu	1.4.2021 (versio 1.3)
Tietovirheiden korjausten ohjeistus tehty	1.4.2021 ⁹ (versio 1.3)
Markkinaprosessien erityissäännöt tietokonversion kautta tuotaviin tietoihin on määritetty	1.4.2021 (versio 1.3)
Käyttöönoton testaus	8.11.2021 (Kenraali- harjoitus)

+ käyttöönoton
seuranta- ja
viestintätyökalut

Käyttöönoton vaiheet projektin välitavoitteissa

Välitavoite	Testattavat työvaiheet (vaihe #)	Ajankohta
Tietokonversiovaihe IV-I	Datahub-pääsyoikeuksien alustus (1.3, ilman B2B-käyttäjiä) Mittaustietojen esikonversio (3) Tietokonversiot ja tietojen lataaminen datahubiin (5 – 7)	Tammikuu 2021
Tietokonversiovaihe IV-II	Sama kuin Tietokonversiovaihe IV-I	Maaliskuu 2021
<div>Osapuolen oma runbook valmis!</div> <div>1. Tuotannollinen Koekäyttö</div>	Datahub-järjestelmän alustus tuotantovalmiuteen (1) Datahub-tuotantoyhteyksien avaaminen ja varmistaminen (2) (Pää)tietokonversiot ja tietojen lataaminen datahubiin (5 – 7) Muutoshetken toimenpiteet (10) Jälkitoimenpiteet (11) <u>Vapaaehtoiset kyvykkyyden mukaan:</u> Vaiheittainen PRODAT-prosessien alasajo ja puskureiden käyttöönotto (4) Perustietojen puskureiden purku (8) Mittaustietojen loppulataus (9)	Kesäkuu 2021
2. Tuotannollinen Koekäyttö	Ks. 1. Tuotannollinen koekäyttö	Syyskuu 2021
Kenraaliharjoitus	Kaikki käyttöönoton vaiheet	Marras-joulukuu 2021

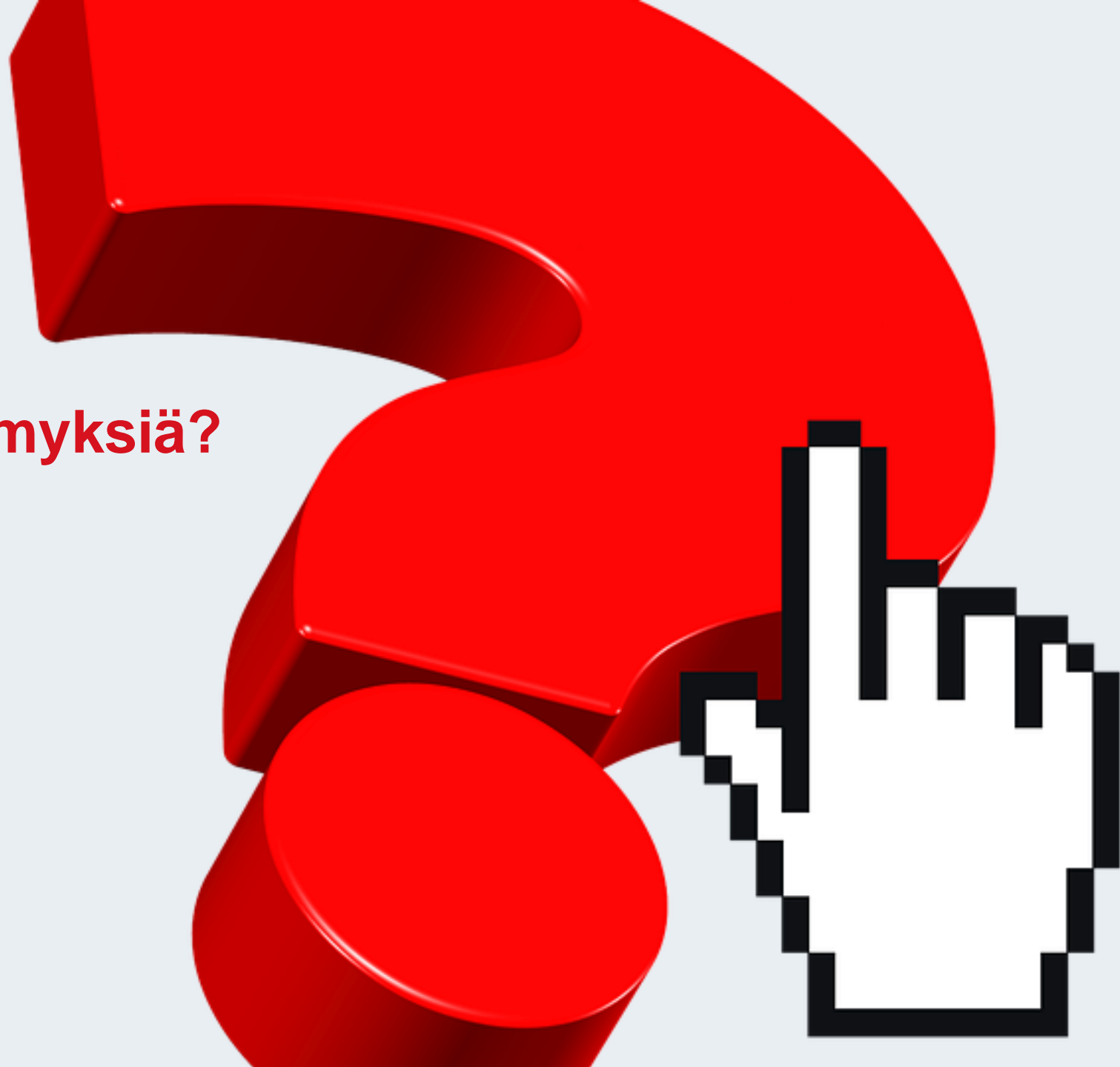
+ omatoiminen testaus ja harjoittelu datahubin testiympäristöissä ja Titassa (soveltuvin osin)

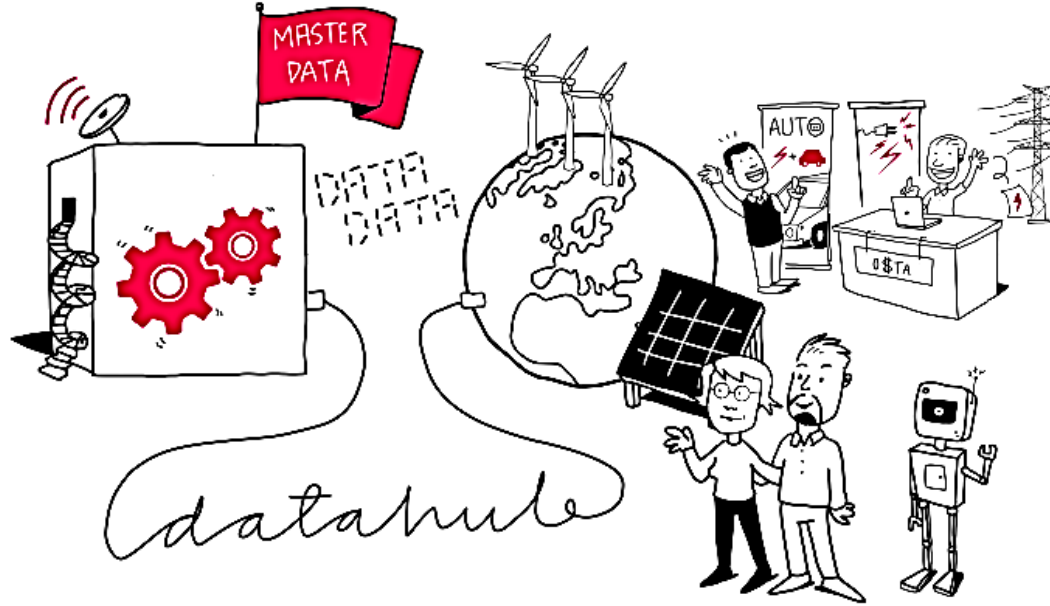
Sekä mahdollinen Kenraalipilotti 2 ilmoittatuneen osapuolen kanssa

Tulevia webinaareja ja tapahtumia kalentereihin

- 22.1. Datahub teemawebinaari: Tarkennukset prosessidokumentation versioon 1.12.1
- 12.2. Datahubin ajankohtaiswebinaari
- 23.4. Datahubin ajankohtaiswebinaari
- 27.8. Datahubin ajankohtaiswebinaari
- 17.12. Datahubin ajankohtaiswebinaari

Kysymyksiä?

Fingrid Datahub Oy

c/o Fingrid Oy Lökkisepäntie 21

00620 Helsinki

PL 530, 00101 Helsinki

Puh. 030 395 5000

Y-tunnus: 2745543-5

www.fingrid.fi

FINGRID
Datahub